

Zatweefchu Uwises.

Ur augstas Gewefchanas = Summiffiones fuaau un nowehleschanu.

Nr. 24. Zettortdeenâ IItâ Juhni 1831.

Zelgawâ 4tâ Juhni deenâ.

Pee mums paldeews Deewam ta nifna Kohlera fehrge jau sahft noftahtees. Dauds zilweki no lasarethem taggad tohp islaifli, kas wehl pee laika paschâ flimmibas eefahkuunâ usnemti, no muhsu daktereem kohpti un djeedino! tappe. Schee muhsu dakteri ar leelu gudribu un ruhpeschanu deen un nakti darbojuschees im mehginajufchi scho nifnu fehrge uswarrecht, un jebfchu mulki un nefehgi winnus aprumnaja un besdeewigi ispaudeja it kâ tee zilwekus pluzzina un nahwesjables teem eedohd, winni tomehr ne mittejahs ar sawahm grubtahm puhleschanahm un Deews teem to preeku leef pcedsihwoht ir daschu grubtu flimneeku atkal isglabht un wesselu atlaift. Raut jelle wiffi to ar pateizibu atfihitu un tee mulki weenreis eefahktu sawas leelas negudribas kauenetees. Tee kas scheid ar scho fehrge nomirre, bija woi leeli brandwihnaschuhpi, woi no leelahm behdahm un bailehm nowahrdsinati zilweki. Teem kas drohschu firdi un prahtu turr un gohdigi dsihwo, schi fehrge ne mehds useet un peelipt.

No Randawas 27tâ Weija.

Slawejam Deewam tam augstajam namnu teh-wam! Muhsu kweefchi un rudsu lauki tâ stahw, kad firds preezajahs. Daschâ weeta rudsi taggadin welderi, bet to darrija tas lectus, kas pee mums weenumehr lihft. Kweefchi us muhsu pussi weetahm tik trefni usnahfufchi, kad bija tee galli janoplauj. Swebdeen mums bija leelas isbailes. Pulksten weenpazmit deenas widdit, kitta leela kruffa gabbali, semne palikka balta. Bet Deews bija scheidligs! neweens rudsa stohbris ne bija nolauts. Wakar, pehz pufdeenas, pulksten feschos, bija sibbens un pehrkons un ar leelu

wehtru kitta kruffa, kad semne balta palikka. Ir schahdu reisi paldeews Deewam rudsi wehl wesseli palikka, bet wiffuwairak tappa welderâ. Tee kruffu gabbali bija masi, tabehl scheem ne bija nekahda spehka draggahft. Scho neddelu tohp meefchi muhsu pussi stipri sehti. Semne irr nifla, laizinsch labâ. Kad mums Deews nu ar teem rahdameem labbeem lauku augleem preeku rahda un mums faldu zerribu dohd, scho gaddu swehtibu fagaibihft, tad tak muhsu firds behdas iddeenas leelaki peeaug un fluffam nopuhfchamees. Deews effi mums scheidligs par ahtru nahwi! Ta fehrge, jeb ta nifna breefniga flimmiba, furra Kohlera tohp faukta, irraid tik breefniga, kad winna zilwekam us ahtru brihdi nahwe darra. Pehrna gaddâ dauds laudis Kreewusemmâ mirruschi. Schi Kohlera flimmiba nu effoht arri Rihgâ un Polangos atradusees; retti zilweki arri jau muhsu galwas pilsehta Zelgawâ zaur scho flimmibu effoht mirruschi. Kad nu arr par muhsu gabbalu no schihs Kohlera fehrge libds schim wehl ne ko ne dsirscham, tad tak drohschibas dehl us Talsu pilsteefas pawehleschanu pee mums wiffa kauscha sapulzinafchana tappa aisleegta. Tee meesti: Randawa, Sabil-le, Talse un tas pilsehts Tulkum, irraid zeeti un newarr neweens bes wesselibas grahmatu eefschâ tapt. Augsti un semmi irraid sewi saweenofufchi deen un nakti wakti turreht. Geksch muhsu pilsehtas aprinku irraid us wiffahm leelahm un masahm muifchahm lasaretas gattawas, kad schi fehrge, par furru Deews muhsu pasargga, pee mums usklichft, to flimneeku us ahtru rohfu tur warr eelift. Geksch scheem stahw gattawi: ustaisitas gultas, leelas wannes preefch masgaschanu to flimneeku; dakteri, aderlaideji un flimneeku kohpeji irr apgahdati. Par desmit

muischahm irraid weens usraugs no muischneeka
fahrtes eezelts, kas allaschin brauz tahs lasare-
tes pahrraudsiht. Dauds weetas irraid tee leel-
zelli ar slagbohmi aistaisiti un stahw wafts klahf.
Tee mase zelli irr ar dsillahm grahwehm aistrakti
un tilti noplehsti. Deews augstais pasargi muhs
wiffus par tahdu gruhthu uswahrejammu breefmi-
gu eenaidneeku! —

Muhs ar taweem spahrneem aplahj,
Weefas ta ka mahjinäs,
Reds pee muhsu firfuiinas
Krisius sibre; tad lai atstahj,
Mahwes engels, kas muhs kauj,
Lai schis bedre muhs ne rauj.

Teem, kas wahji, eedohd spehku,
Uhrste tohs neweffelus,
Spehziini bespehzigus,
Behdigeem Deews eedohd preeku,
Leez teem wahjeem spirgteem kluht,
Wesseleem bes kaitehm buht.

Sahles nemmoht Deews dohd swehtib',
Paleez tawäs rohjinäs,
Utnemm muhsu waimanas,
Dohd eeksch wahjibas pazeetib',
Jesús labbad, palihd Deews,
Tad mums wesselib' atees. —

Rülpe.

10 t a g r a h m a t a.

(Pirma puste.)

Zihraues mahzitajam.

Delfchu zeemä tai 29tä Merzes deenä 1831.

Zeenigs mahzitajs, mihltais tehws!

Tai $12\frac{1}{2}$ tä Merzes deenä pee mums atbrauze
wezzajs Dintera kungs, muhsu skohlu pahrrau-
dsiht. — Kas tas par preeku, kas ta par ga-
wileschanu bija! — Divi werstes prettim gah-
jam, ar leelu lihgsimibu eewaddijam sawä zeemä
pulksten 3 pehz pufsdeenäs — eewaddijam muh-
su zeeniga mahzitaja nammä. — Pulksten 5
jaw nonahze muhsu skohlä, pee katras rohtas

weenu no muhsu skohlmeistereem, tee wezzaki skoh-
las jaunekli no pakkatenes. Tä gahje schis wezs
gohda wihrinsch — „labdeen, labdeen“ — sauk-
dams, lihds skohlas disch=istabu. Tohs trihs
jauneklus, kas schoreis ka gattawi — bij atlai-
schami, sauze tuhdat preekschä; ikweenu pareisi
noskuhpsfidams, dauds ar winneem isrunnajahs,
isfmejhahs. Pehz tam sazzija, ka rihtu agri
tuhdal fahks tohs eksamineerecht (pahrklausihf),
un ka scho wakkaru wehl ikweenam no winneem
jarksta grahmatu tam Superdentam, kur win-
ni noees. Sohlija arri winneem: „Ja wifs lab-
bi rassees, tad Tu to, Tu to, Tu to weetu
dabbusi.“ Tad eesauzahs: „Kur mans kur-
semneeks?“ — un mannu rohku sakampis, saz-
zija: „Nu paldeews Deewam, manni draugi,
tee skohlmeisterfungi teiz, ka Tu brangi uswed-
dees, ka Tu saprattigs behrns effohf; nu, nu
tas irr pareisi! — Es tew arri mehteli no B-t
funga un grahmatu no Zihraues mahzitaja at-
weddu, kas mannä lahde. Pehz pulksten 7, kad
no skohlas isgahjam, sawu mehteli un juhfu
mihlu grahmatinu dabbuju. Kä lohfi preeza-
johs, to es, mihlais Tehws, Zums ne spehju ar
wahrdieem rakstihf. Uffaras birre no preeka, kad
lassiju, ka Zuhw wehleet man, ikmehneschds rak-
stihf un ne til ikpahrmehneschds, ka papreeksch no-
likfat. — Kä manna kruhts no preeka zehlahs,
manna firds lehze, waigi fille, kad dohmaju, ka
Zuhfu wehleschanu jau peepildijis esinu, ka
grahmata jau us pasti nodohhta. Gaischi to juttu,
ka Zuhfu tehwa firds arri preezasees, apmeeri-
nahhta taps, mannu grahmatu lassohf. — Wifs-
dahrgakajs, ustizzigajs draugs mannas dweh-
feles, bes tahs swehtas apstinnaschanas juhfu
firfuiigas mihlestibas scheitan nogurtu, sawu
gruhthu ammatu schi sweschä dsihwe ne spehthu
waldihf.

Dhträ rihtä, pulksten 8 Dintera kungs bij at-
kal pee mums skohlä. Wiffi nu sawahkajs,
skohlmeisterfungi, mehskohlas jaunekli un tee
skohlas behrni. Weens no teem 3 jaunekleem,
kas nu no skohlas taps islaidi, eesahke ar teem
dischakeem behrneem katgeserecht (tohs jautahf,
prassihf): „no tahs zelschanas to pirma-
ju grehku.“ Dintera kungs sehheja klahf,

pats wissu usrakstidams, woi riksigi jauta? woi proht behrnus us to west, ka paschi to atbild un atsiht, kas teescham taisniba un ka tas muhsu starpâ geldigs. — Tas ohtrajs runnaja ar teem behrneem no faules, mehnes, no muhsu semmes, ka winni tekk, ka aptumschoti tohp; tas treschajs, no tahs swehtas luhgfschanas. — Wissu no galwas wajjaga sunaht, ta isstahstiht, ka naw walschka walloda, nekohscha runna un ka sâprattigi teem behrneem. — Kad tas bija gattaws, apsehbdinaja muhsu mahzitaju Ridela fungu pee rakstama galda un Pats nu schohs trihs sahze jautah: papreekfch no muhsu tizzibas, no wissahm winnas gruhtibahm, karreem, wissu — kad tas dsihwoja? ka tas tappe mahzihst? ... Tad nahze galwas rehkinami. Pulkwu winneem bij no galwas jaisrehkina un muhscham wezzajs Dintera kungs pats pirmajs bija gattaws. — Weenreis weenam ne bija riktigi un winsch tuhbal fazzija: „Naw teefa, rehkini man preekfcha, ka dsirdu.“ Tappe rehkinahst: „Naw schè irr ta waina“ parahdija. — Pulksten 12 tappe schkindinahst, tad tik Dintera kungs atstahje sawu darbu. Pehz maltites pulksten 2 jaw atkal klahst; strahda noswihdis lihds 7. — To ohtru deenu tapatt. Wiss, kas tik tai skohla mahzihst, tappe ka selts no eefahkuma lihds galalam isprahstihst. .... Brihnum, ka schis gohda mahzitajs, wezs wihrinfch ar firmu galwu 4 stundes preekfch maltites un 5 stundes pehz pufsedenas deenu no deenas warr isturreht, ar firsnibu tahdu gruhtu darbu strahdah. — Tas nahk retti, ka winsch apsehдах. — Nr tahdu mundrigu garru, ka winsch rihtos pulksten 8 eefahk, ar tahdu gaischu un mundru wallodu, winsch 7 wakkara beids. — Sesdeenâ pulksten 6 bija wiss gattaws, ar dseedaschanu beidsa; ikweenam trihs meldini bija jadsed. Knappi, ka us pufstreschahm deenahm ar scheem trium jaunekleem gattawi tappe. — Nu atkal fanahze wiss 4 skohlmeisterkungi, wiss jaunekli un wezzajs Dintera kungs sahze ar lehnu balki runnah: „Mihli behrni! Juhsh effahst wissu jauki sinnajufchi; rettai weetai gan magginihst juffe, bet par to naw behdas. Juhsh parahdischanas, fo strahdajufchi, irr jaukas un wiss juhsh skohlmeistera

kungi weena balsi apstiprina, ka Juhsh allaschin gohdigi, rahmi un skaidri zilweki bijufchi, ka Juhsh sawu laiku ar labbeem darbeem pawaddijufchi. Tad nu juhsh pehz stipras pahrbaudischanas, pehz ilgah israudischanas, no mannim to leelaku sikhm, to pirmu nummeri dabbuseet.“ — Tee trihs jaunekli nodewe sawas pateifschanas zeenigam Dintera kungam. — „Nu kluft, mihli! — fazzija wezs gohda wihrinfch — runnafim drufzin no tahm nahkoschahm deenahm. — Ta dsihwiba weena jauna skohlmeistera irr ar weenu skaidru straumi salihdsinajama, kas no eefahkuma masa, pehz arween wairaf swehtibas us wissahm pufsehmi isfuhtha. — Daudsfreis ta skaidra straume (ta ka tas pee Reina uppes), kas zaur dublainu eseru skreen, tomehr sawu jauku skaidru dabu ne sawauz, allasch skaidra paleek us wissu sawu zellu, swehtibu un labbumu wairodama, pehdigi ar pilnu warru tai pasawles-juhrai, tai muhschibai eegahschahs. Ta ka Mohsus buhs Zum ar stipru rohku to juhru tahs tumfibas dalkiht; fitteet ar to needri tahs swehtas Bihbeles starp teem pasawles grehkeem, isdeldeet ar wissu sawu spehku, wissu negantibu, ne taupeet sawu dsihwibu preekfch tahs usskaidroschanas tahs kristigas tizzibas, dsihwojeet un mirsteet preekfch saweem brahseem.“ Nr lehnu balki, teem 3 jaunekleem klahtaki eedams, prahstija: „Woi es Juhsh arri warreschu debbesu walsfiba, preekfch ta muhschiga waldineeka, ar lihgmigu, ar drohschu prahtu, atkal apkampt? — woi Juhsh to arri swehti peepildiseet, fo man apfohleet? — Woi warreschu fazzihst: „„Tehws, mehsh effam glahbuschi, zik muhsu spehka bija.““ „Al! faldas swehtas dohmas! — es mirschu, vet mami darbi seedehs muhschigi.“ Nr weenu luhgfschanu, lai Deews to paklausitu, fo winsch taggad scho jaunu zilweku dehl luhdi, fo winsch scheem labbu wehle — beidsahs nu swehta wakkara tee swehti darbi schi swehta wihra. — Wehl dseedajam weenu labbas = deenas = atdohdamu = dseesmu un tad Dintera kungs wehl tohs trihs jauneklus eefwehtija un noskubstija; pulksten 8 mehsh schfihramees. — Nr assarahm schee wehl sawus mihlus skohlmeisterkungs pateizigu apkampe; wissu bijam noskummufchi, kad beid-

soht gohda = jaunekli ifferru no mums pareisi no-
 ffuhpstija. — Ohtra rihta jau muhs atstahje,
 pee saweem wezzakeem nogahje; pehz leeldeenas
 fwehtkeem ees us sawahm ffohlahm. —

(Sa ohtra pufte zitta lappâ.)

**Noflehpums tahs meerigas dsih-
 wofchanas.**

„Nihlais draugs,“ tà jautaja weens zilweks
 sawu pasihstamu, „fakki man luhdsams to no-
 flehpumu, zaur kurra spehku tu ar til dauds ne-
 saderrigeem un naidigeem zilwekeem weenumehr
 eeksch labba meera pahrmihiti.“ Tas atbildeja
 tà: weens prahtigs wihrs un weens gekfigs wihrs
 tee ne warr abbi ne weenu salnu farausliht. To
 kad tas gekfigs welk, tad laisch tas prahtigs wal-
 lam, un kad winsch atlaisch, tad welk atkal schis.
 Bet kad diwi nesaprahtigi fohpâ fanahk, tad
 farauستا tee dselsu fehdes.

J. P.

Teesa flubbinaschana.

Tanni 20â Juhni f. g. taps eeksch Kalnazeemas
 muischas kummohdes, frefhli, galbi, speegeli, gul-
 ta drahnas un wehl zittas mahju leetas teem wairak-
 fohlitajeem uhtropè pahrdohsas.

Kalnazeemas pagasta teesa 23schâ Meija 1831. I

††† Andreis Kraukle, peeschdetais.
 Nott, pagasta teesas ffrishweris.

Zitta flubbinaschana.

Yee tahs lihpanas sehrgas, kas taggad scheit roh-
 nahs, es mannu ettiki wiffdem drohschi warru usteikt,
 jo tas ne ween staidrs no fweeschas smakkas un pee wif-
 fceem ehdenecem derrigs, bet wehl ihpafchi geld ar to
 istabas aplaistihst un fwechpinahst, rohkas un waigu
 masgahst un mutti isfkalloht. Ra arridsan nabbagi lau-
 tini scho ettiki kas prett flimmibu farga, jo lehtaki war-
 retu nopirkt, tad es no tahs pirmas labbakas surtes
 to stohpi par 15 fudraba kapeikeem un no tahs wee-
 glakas surtes par 6 fudr. kap. gribbu pahrdohst.

Jelgawa 21mâ Meija 1831. I

Wilh. H. Schmoelling,
 eeksch leelas eelas blakkam Horst namnia.

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Nihgè tanni Imâ Juhni 1831.

	Sudraba			Sudraba	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 rubli 73½ kap. papihru naudâs geldeja	1	—	1 pohds kannepu . . . tappe maksahst ar	1	—
5 — papihru naudâs . . . —	1	32½	1 — linnu labbakas surtes — —	2	—
1 jauns dahlberis . . . —	1	30	1 — — flittakas surtes — —	1	—
1 puhrs rudsu . . . tappe maksahst ar	1	40	1 — tabaka . . . — —	—	60
1 — fweeschu . . . — —	2	50	1 — dseltes . . . — —	—	70
1 — meeschu . . . — —	—	95	1 — fweesta . . . — —	2	25
1 — meeschu = putraimu — —	1	60	1 muzza silku, preeschu muzza — —	4	50
1 — ausu . . . — —	—	80	1 — — wihschnu muzza — —	4	75
1 — fweeschu = miltu . . . — —	3	25	1 — farkanas fahls . . . — —	6	—
1 — bishdeletu rudsu = miltu — —	1	50	1 — rupjas leddainas fahls — —	5	—
1 — rupju rudsu = miltu — —	1	20	1 — rupjas baltas fahls — —	4	—
1 — firnu . . . — —	1	60	1 — smalkas fahls . . . — —	3	50
1 — linnu = fehklas . . . — —	2	—	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un		
1 — kannepu = fehklas . . . — —	1	—	warra nauda stahw ar papihres naudu weenâ		
1 — kimmenu . . . — —	1	50	makfa.		

It is to be printed and allowed.

In Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: J. D. Braunschweig, Censur.